

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Gemeente Land van Cuijk

Postbus 177
5830 AD Boxmeer

Kenmerk: WBGMV-573577165-55747

Datum: 11 mei 2026

Behandeld door:

E-mail:

Onderwerp: Geactualiseerd advies Boveneind 5-5a Westerbeek

Geachte

Op 8 april jl heeft de GGD een advies uitgebracht rondom het initiatief aan de Boveneind 5-5a te Westerbeek (WBGMV 573577165-55522). Vervolgens heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), de gemeente en de GGD. Hieruit bleek dat de aangeleverde gegevens waarop het GGD advies gebaseerd was, niet juist waren. Onder andere is in de beoordeling niet uitgegaan van de juiste vigerende situatie. Dit moet zijn de in december 2023 verleende vergunning voor het houden van varkens - hoewel deze dieren feitelijk nooit zijn gehouden - en niet de in 2007 vergunde situatie voor het houden van nertsen. Sinds 2021 worden er overigens geen nertsen meer gehouden. Dit betekent dat in de praktijk de omwonenden op dit moment feitelijk niet aan emissies afkomstig van landbouwhuisdieren op de locatie Boveneind 5-5a worden blootgesteld.

Op 30 april zijn door de ODBN de juiste gegevens aangeleverd. Het voorliggende advies is gebaseerd op deze gegevens. De gemeente Land van Cuijk kan dit advies meewegen in haar considerans met betrekking tot de wijziging van de vergunning van de veehouderij aan de Boveneind 5/ 5a te Westerbeek.

De uitkomsten van het RIVM onderzoek Veehouderij en Gezondheid (VGO)^{1, 2, 3} en het endotoxinen-onderzoek⁴ benadrukken het belang om gezondheid mee te wegen bij ontwikkelingen van intensieve veehouderij. Ook in de wetenschappelijke literatuur is in de afgelopen jaren is in de afgelopen jaren veelvuldig onderzoek gepubliceerd dat onderbouwing geeft voor de relatie tussen het wonen in de nabijheid van veehouderijen en gezondheidseffecten ^{5,6,7}. Het advies is gevraagd in navolging van de

¹ Veehouderijen en gezondheid omwonenden (VGO), et al, 2016

² Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies). Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen, 2017

³ Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III - Longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2014 – 2016, 2018

⁴ Emissies van endotoxinen uit de veehouderij, et al. 2016

⁵ Endotoxin and particulate matter emitted by livestock farms and respiratory health effects in neighbouring residents. Environment International; 2019.

⁶ Residential proximity to livestock animals and mortality from respiratory diseases in The Netherlands: A prospective census-based cohort study e.a. Environment International; 2022.

⁷ Short-term residential exposure to endotoxin emitted from livestock farms in relation to lung function in non-farming residents. Environment International 2024.

Handreiking veehouderij en volksgezondheid 2.0 (2018). De gezondheidskundige beoordeling, die ten grondslag ligt aan de conclusie en adviezen, is in een aparte bijlage bijgevoegd.

Gebruikte gegevens en juistheid daarvan

In de beoordeling is de GGD ervan uitgegaan dat de gemeente de milieugegevens zoals aangeleverd voor de vergunningaanvraag door het bedrijf op juistheid heeft gecontroleerd. Bij de beoordeling is enkel rekening gehouden met de wijziging van de veehouderij aan de Boveneind 5/ 5a te Westerbeek. Er is geen rekening gehouden met andere mogelijke gelijktijdige uitbreidingen in de directe omgeving van het bedrijf. De GGD baseert haar beoordeling op de volgende documenten:

Bij de nieuwe beoordeling zijn de volgende documenten betrokken:

- De aanvraag met verzoeksnummer 2026012300507 van 23 januari 2026.
- Bijlage 5 Veehouderij en volksgezondheid*, Idkip B.V. Boveneind 5 5843 BC Westerbeek, opgesteld door Derks Advies B.V., gedateerd 19 maart 2026, laatst aangevuld 21 april 2026;
- Bijlage 2 Milieubelastende activiteiten, Idkip B.V. Boveneind 5 5843 BC Westerbeek, opgesteld door Derks Advies B.V., gedateerd 12 januari 2026, laatst aangevuld op 20 april 2026.
- Plattegrondtekening, tekeningnummer 3411-113-02, datum 13 januari 2026, laatste wijziging d.d. 21 april 2026.
- V-Stacks gebied uitkomsten vergund en beoogd.

Situatie zoals omschreven in de aanvraag:

- Het betreft een intensieve veehouderij en akkerbouwbedrijf waar de veranderingen zich met name richten op het omschakelen naar vleeskuikens of ouderdieren van vleeskuikens in opfok. De geplande stallen krijgen een emissiearm systeem met warmtewisselaar en speciaal strooisel op basis van snijmaissilage, wat tot een reductie van de fijnstofemissie moet leiden. Er vindt op het bedrijf verder opslag van akkerbouwproducten, voer en mest plaats. Ten behoeve van het voeren, ventileren en ontmesten worden elektromotoren en pompen gebruikt.
- In de huidige situatie worden er feitelijk geen dieren gehouden; er is in 2023 een vergunning afgegeven voor het omschakelen van nertsen naar varkens, maar deze is niet uitgevoerd. Dit betekent dat er sinds 2021 er geen dieren meer op de locatie worden gehouden.

Dieraantallen:

diersoort	Vergund	Feitelijk	Beoogd	Verschil (vergund-beoogd)
Vleeskuikens	0	0	(of) 84.930	+84.930
Ouderdieren van vleeskuikens	0	0	(of) 48.525	+48.525
Kraamzeugen	24	0	0	-24
Gespeende biggen	240	0	0	-240
Guste/ dragende zeugen	66	0	0	-66
Dekberen	4	0	0	-4
Vleesvarkens/ opfok	864	0	0	-864

- In de aangevraagde situatie is er sprake van of het houden van vleeskuikens of het houden van ouderdieren van vleeskuikens in opfok. In deze of/of situatie is voor het bepalen van de emissies

bij ammoniak de situatie met ouderdieren bepalend en bij geur en fijnstof de vleeskuikens (vetgedrukte waarden in de tabel). In de verdere rapportage wordt van deze worst-case situatie uitgegaan.

	Vergund varkens	Beoogd (vleeskuikens)	Beoogd ouderdieren
Geur (OUE/sec)	13.093	28.027	8.735
Ammoniak (kg/jaar)	488,9	1783,53	3736,43
Fijn stof PM10 (kg/jaar)	33,6	1.289,2	770,1

Opmerkingen:

- De berekende emissie van fijnstof neemt in de beoogde situatie aanzienlijk toe ten opzichte van de vergunde situatie. De toename is het grootst voor de situatie dat er vleeskuikens worden gehouden. Voor de emissie van ammoniak geldt dat er eveneens sprake is van een toename van de emissie ten opzichte van de vergunde situatie. De toename is het grootst in de situatie dat er ouderdieren worden gehouden. In de praktijk is de toename van zowel fijnstof als ammoniak nog groter omdat er nu feitelijk geen dieren op dit adres worden gehouden.
- De berekende emissies van geur neemt toe ten opzichte van de vergunde situatie wanneer er vleeskuikens worden gehouden. Worden er ouderdieren gehouden, dan neemt de geuremissie af ten opzichte van de vergunde situatie. Echter, omdat er op dit moment helemaal geen dieren bedrijfsmatig worden gehouden, is in de praktijk in beide situaties sprake van een toename van de geuremissie vanuit dit bedrijf. In het verdere advies wordt aangegeven wat dit betekent voor de geurbelasting van de omwonenden.
- De geuremissies zijn berekend op basis van de wettelijke geuremissiefactor. In de praktijk ligt de geuremissie in de laatste weken van de levenscyclus van vleeskuikens hoger, waardoor de berekening voor dit diertype een onderschatting voor die situatie geeft.
- Het bedrijf heeft een bouwvergunning voor de bouw van de huidige pluimveestallen.
- De veehouderij ligt in het buitengebied van Westerbeek, op zo'n 200 meter van de gemeentegrens van Venray. Binnen 250 meter van de grens van de inrichting ligt geen woning. De afstand tussen de gevel van de woning aan de Veldweg 1 en de meest nabijgelegen stal is 340 meter. Binnen een straal van 1 km liggen er 14 woningen, waarvan drie burgerwoningen. De afstand tot de kom van Westerbeek bedraagt circa 1,7 km.
- Binnen een straal van 1 km liggen er acht actieve veehouderijen, waaronder op 655 en 660 meter geitenhouderijen (Vredeweg 21 en 20). Daarnaast liggen ermet name rundveehouderijen en een gemengd bedrijf (rundvee/ varkens). Deze laatste ligt aan de Boveneind 2. De afstand van het emissiepunt van het pluimveebedrijf aan de Boveneind 5 tot de varkensstal bedraagt 350 meter.
- Mest wordt naar een mestverwerkingsinstallatie gebracht.
- Er is een dialoog geweest met de buurtbewoners. Bij klachten is de ondernemer de aangewezen contactpersoon. Er zouden geen klachten in het verleden zijn geweest.

Conclusie

Op basis van de risicobeoordeling zijn de volgende gezondheidsaspecten belangrijk om mee te wegen bij de wijziging van de vergunning van de veehouderij aan de Boveneind 5/ 5a te Westerbeek.

- Binnen een straal van circa 250 meter liggen in de vergunde en beoogde situatie geen (geur-) gevoelige bestemmingen. Binnen een straal van 1 km liggen er 14 woningen, waarvan drie

burgerwoningen. In de directe omgeving liggen er meerdere veehouderijen. Uit onderzoek blijkt dat hoe dicht er een woning bij een veehouderij ligt, hoe hoger de blootstelling aan stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen; hetgeen tot een toename van gezondheidsrisico's leidt. Plattelands-/ voormalige bedrijfswoningen worden vanuit de wet niet gezien als geurgevoelig object, maar door de GGD wel.

- In de vergunde situatie mogen er varkens worden gehouden met bijbehorende emissies. Deze vergunning is echter nooit uitgevoerd, waardoor er feitelijk geen landbouwhuisdieren worden gehouden en de emissies van fijnstof, ammoniak als geur in de praktijk altijd zullen toenemen in de beoogde situatie waarin er wel landbouwhuisdieren worden gehouden. Wanneer de emissies in de beoogde situatie worden vergeleken met de emissies in de vergunde situatie (varkens), dan neemt in de meeste gevallen ook de emissie toe. Enkel bij het houden van ouderdieren neemt de emissie van geur af ten opzichte van de vergunde situatie.

In de beoogde of/of situatie is de emissie van ammoniak bij het houden van ouderdieren het hoogst en daarmee bepalend en bij geur en fijnstof geldt dat deze het hoogst zijn als er vleeskuikens worden gehouden. Hier is in de advisering rekening mee gehouden door steeds van de situatie met de hoogste emissie uit te gaan.

Vanuit gezondheid bezien is het gewenst dat zowel de emissies van fijnstof, geur als ammoniak afnemen. Immers, elke emissiedaling van fijnstof geeft gezondheidswinst omdat ook onder de wettelijke fijnstofnormen gezondheidseffecten kunnen optreden. Ook een afname van de ammoniak emissie levert gezondheidswinst op omdat het leidt tot een afname van de vorming van secundair fijnstof. Verder blijkt uit het VGO onderzoek dat de longfunctie lager is bij mensen wanneer de concentratie ammoniak in de lucht hoog is. Vandaar dat de GGD adviseert om te streven naar een zo laag mogelijke emissie van ammoniak en fijnstof. Omdat er in de praktijk nu feitelijk bedrijfsmatig geen dieren worden gehouden, zal elke vergunningaanvraag leiden tot een toename van de emissies ten opzichte van deze feitelijke situatie.

- **Geurbelasting:** Door vleeskuikens in een synchrone cyclus te houden, neemt de geuremissie aan het einde van de cyclus fors toe. Bij de berekening van de geurbelasting wordt gerekend met de gemiddelde, wettelijke emissiefactor van 0,33. Deze waarde doet onvoldoende recht aan de ervaren geurhinder aan het eind van de cyclus. Deze zal in de praktijk op dat moment hoger liggen dan berekend.

Voorgrondgeurbelasting

De GGD gaat in haar beoordeling uit van de situatie waarin in de beoogde situatie vleeskuikens worden gehouden. Dit is namelijk de situatie waarin de geuremissie het hoogst is. Uit de berekening blijkt dat de voorgrondgeurbelasting in de beoogde situatie toeneemt ten opzichte van de situatie waarin er varkens worden gehouden. Wel blijft de voorgrondgeurbelasting onder de gezondheidkundige advieswaarde. Dit betekent dat het percentage geurgehinderden in het buitengebied op grond van de voorgrondgeurbelasting van het bedrijf aan de Boveneind 5 onder de 20% en in de woonkern onder de 12% blijft wanneer gerekend wordt met de wettelijke geuremissiefactor. In de praktijk zal de voorgrondgeurbelasting aan het eind van de cyclus hoger liggen. Dit is verder niet met berekeningen inzichtelijk gemaakt.

Wanneer ouderdieren worden gehouden neemt de voorgrondgeurbelasting af ten opzichte van de vergunde situatie (varkens).

Opgemerkt wordt dat er in de praktijk geen dieren worden gehouden op de Boveneind 5. Dit betekent dat de voorgrondgeurbelasting in alle situaties toeneemt ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie.

Achtergrondgeurbelasting

In de excel tabel wordt de achtergrondgeurbelasting van diverse adressen weergegeven, zowel voor de aanwezigheid van varkens als vleeskuikens. In de doorgekende situaties ligt veelal de achtergrondgeurbelasting in de beoogde situatie in dezelfde orde van grootte als in de vergunde

situatie. Uit de tabel blijkt dat dat de achtergrondgeurbelasting op de locatie waar ook de voorgrondgeurbelasting van bekend is, het meest toeneemt in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie op de woning aan de Veldweg 3. Op deze locatie wordt de gezondheidkundige advieswaarde niet overschreden. Dit geldt echter bijv. niet voor de Vredeweg 15. Op de Vredeweg 15 wordt de hoogste achtergrondgeurbelasting berekend op de woningen waarvan ook de voorgrondgeurbelasting ten gevolge van de Boveneind 5 bekend is. De achtergrondgeurbelasting op deze woning wordt met name door andere veehouderijen bepaald; de voorgrondgeurbelasting ten gevolge van de veehouderij aan de Boveneind 5/ 5a is laag.

Uit de berekeningen blijkt dat de achtergrondgeurbelasting op meerdere van de doorgerekende locaties de gezondheidkundige advieswaarde overschrijdt, met name rond de Kerkstraat (van deze locaties is de voorgrondgeurbelasting niet bekend bij de GGD). De hoogste achtergrondgeurbelasting wordt berekend op de woning aan de Kerkstraat 76. Hier verandert de achtergrondgeurbelasting in de beoogde situatie nauwelijks ten opzichte van de vergunde situatie (38,66 OU vergund, 38,22 OU vergund). Dit betekent dat in het buitengebied het percentage geurgehinderden wanneer de geurbelasting hoger is dan 10 OU boven de 20% ligt en in de woonkern, wanneer de geurbelasting hoger is dan 5 OU, boven de 12% op basis van de onderzoeken van [REDACTED] et al en [REDACTED] et al. Wanneer rekening gehouden zou worden met de geuremissie aan het eind van de cyclus van vleeskuikens, zal de geurbelasting verder toenemen. Dit is niet berekend. Het percentage geurgehinderden zal dan in die periode naar alle waarschijnlijkheid hoger liggen.

- **Fijnstof:** De totale fijnstofconcentratie op de hoogste belaste gevoelige bestemming ligt zowel in de vergunde als beoogde situatie net onder de $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit betekent dat de WHO advieswaarde niet wordt overschreden. Wel neemt de fijnstofconcentratie in de beoogde situatie met enkele tienden $\mu\text{g}/\text{m}^3$ toe. Omdat er in de praktijk op dit moment geen dieren worden gehouden, zou de toename nog wat groter kunnen zijn in de beoogde situatie ten opzichte van de feitelijke situatie.
- **Endotoxinen:** Voor de beoogde situatie is de endotoxinerichtafstand bepaald. In de beoogde situatie liggen er geen woningen van derden binnen de endotoxine richtafstand. Dit betekent dat de omwonenden geen verhoogd risico op luchtwegklachten lopen ten gevolge van de blootstelling aan endotoxinen afkomstig van deze individuele veehouderij. Opgemerkt wordt dat er op korte afstand meerdere veehouderijen zijn gelegen. Cumulatie van endotoxinen kan dus optreden. Het is nog niet mogelijk dit te berekenen. In 2026 wordt een update van de endotoxine richtlijn verwacht.
- **Zoönose:** Voor een individueel bedrijf beoordeelt de GGD de vergunningaanvraag ook op het aspect zoönosen, ofschoon hier nog geen kwantitatieve normen voor zijn. Afstand van veehouderij tot woningen, bedrijfs- en dierdichtheid en vooral ook de te nemen hygiënemaatregelen vormen hierbij belangrijke criteria. De GGD bevestigt het belang van de hygiënemaatregelen die de initiatiefnemer beschrijft. Daarnaast is het positief dat er slechts één diersoort wordt gehouden. Op de site [2022-01-13 Maatregelen Zoönosen pluimvee 0.pdf](#) is nog aanvullende informatie te vinden.
- Transport en met het transport samenhangende activiteiten in nachtelijke/ vroege ochtend uren kunnen leiden verstoring van de nachtrust. Aangegeven wordt dat het transport veelal in de dag en avondperiode plaatsvindt.
- In de aanvraag wordt benoemd dat de ondernemer het aanspreekpunt is voor klachten en dat klachten zullen worden opgepakt. Voor de huidige vergunningaanvraag is een omgevingsdialog gehouden.

Adviezen

- Streef naar een lagere belasting van de achtergrondgeurbelasting; deze liggen namelijk ook in de beoogde situatie in meerdere gevallen boven de gezondheidkundige advieswaarde. Hiervoor is

veelal een gebiedsgericht beleid noodzakelijk. Beoordeel de achtergrondgeurbelasting conform de blootstelling-responsrelatie van het onderzoek van [REDACTED] e.a. Deze blootstelling-responsrelatie doet naar oordeel van de GGD het meeste recht aan de ervaren geurbelasting van omwonenden.

- De (voor-/achtergrond)geurbelasting is berekend op basis van een emissiefactor van 0,33 OU. Van vleeskuikens is bekend dat de laatste weken van de productiecycclus de geurbelasting aanzienlijk hoger ligt. Daarom is het advies ook een berekening voor de voor- en achtergrondgeurbelasting in de laatste weken van de cycclus te maken, waarbij in plaats van de wettelijke geuremissiefactor van 0,33 gebruik is gemaakt van een geuremissiefactor van 0,82 en 1,02 OU/ dier. Hierdoor wordt meer recht gedaan aan de daadwerkelijk ervaren geurhinder.
- Om de pieken in geuremissie te beperken is het te overwegen om de vleeskuikens in verschillende asynchrone cycli in de verschillende stallen te houden. Dit zou als voordeel voor de omwonenden hebben dat de piekbelasting van geur per stal anders valt, waardoor de totale piekbelasting lager komt te liggen.
- In de beoogde situatie neemt de fijnstofemissie toe ten opzichte van de vergunde en feitelijke situatie. Dit laatste is vanuit gezondheid niet gewenst. Ga na of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. Bekend is dat elke verlaging van de fijnstofemissie een positief effect heeft op de gezondheid.
- De GGD adviseert om de ontwikkelingen op het gebied van (cumulatie van) endotoxinen te volgen. Op dit moment is het enkel nog mogelijk om de endotoxine richtafstand van afzonderlijke bedrijven te berekenen, terwijl ook andere bedrijven kunnen bijdragen aan de totale endotoxinebelasting. In 2026 wordt een update van de endotoxine handreiking verwacht.
- Ter preventie van het ontstaan van nieuwe griepvirussen adviseert de GGD aan de veehouder om zich jaarlijks te laten vaccineren tegen griep.
- De werkelijke geurhinder die omwonenden in de praktijk ervaren wordt bepaald door meerdere factoren (zoals intensiteit, gewenning en vertrouwdheid met de bron). Ook communicatie beïnvloedt hoe hinder ervaren wordt. Bij het houden van een omgevingsdialoog wordt ingegaan op de ontwikkelingen en de genomen maatregelen om de overlast naar de omgeving te beperken. Probeer als ondernemer niet alleen informatie over de ontwikkeling te zenden, maar ook informatie in te winnen over de houding van de omwonenden tegenover de ontwikkeling en hun uit te nodigen aan te geven welke maatregelen zij wensen in het kader van het behoud en/of verbetering van de woon- en leefomgeving. De GGD adviseert om de contactgegevens duidelijk te communiceren zodat mensen zich uitgenodigd voelen om met de ondernemer in overleg te treden over eventuele klachten.

Als u nog vragen heeft over de conclusies of adviezen, kunt u contact met ons opnemen via telefoonnummer 088 639 28 08 of via milieu@ggdgm.nl.

Met vriendelijke groet,

Adviseur milieu en gezondheid

Arts Maatschappij & Gezondheid, infectieziektebestrijding

Bijlage 1 Toelichting conclusie en advies

De GGD is door de gemeente gevraagd om de voorgestelde wijziging in bedrijfsopzet aan de Boveneind 5/ 5a te Westerbeek op gezondheidkundige aspecten te beoordelen. Wanneer een juridische toets wordt uitgevoerd, zal getoetst worden aan de wettelijke waarden. Wettelijke normen vormen een compromis van gezondheidsbescherming en andere aspecten zoals technische en politieke haalbaarheid. Daardoor kunnen ook beneden wettelijke normen al gezondheidseffecten optreden. Vanuit gezondheid verdient het daarom de voorkeur te toetsen aan de gezondheidkundige advieswaarden. Bij overschrijding van deze advieswaarden kan de gemeente het gesprek met de ondernemer aangaan om te bekijken of aanvullende maatregelen op vrijwillige basis genomen kunnen worden om te streven naar een verbetering van het woon- en leefklimaat. De GGD beschouwt woningen als gevoelige bestemmingen; dit geldt ook voor voormalig agrarische bedrijfswoningen.

Afstanden

- Wonen nabij veehouderijen kan, ten gevolge van emissies van geur, fijnstof en endotoxinen, tot gezondheidseffecten leiden. In principe adviseert de GGD een afstand aan te houden van tenminste 250 meter tussen woningen en veehouderijen.
- In het eerste VGO onderzoek werd een verhoogd risico op longontsteking gevonden voor omwonenden die woonden binnen een straal van 1 km van een pluimveehouderij. Uit latere onderzoeken bleek dat er geen verhoogd voorkomen van longontsteking gezien werd onder omwonenden binnen een straal van 1 kilometer. Ook in het laatste VGO III rapport werd er geen verhoogd risico op longontsteking bij omwonenden van pluimveehouderijen geconstateerd.
- Uit het VGO onderzoek komt naar voren dat een verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die 15 of meer veehouderijbedrijven binnen een straal van 1 kilometer afstand van een woning hebben.

Aanvraag:

- Er liggen geen woningen binnen een straal van 250 meter. De dichtstbijgelegen gevel van een buurwoning is die van de Veldweg 1. De afstand tussen de gevel van een stal en de gevel van deze woning is 340 meter.
- Binnen een straal van 1 km liggen er 8 veehouderijen, met name rundveebedrijven, en 14 woningen, waarvan 3 burgerwoningen.
- Er liggen geen woningen met meer dan 15 veehouderijen binnen een straal van 1 km. Dit is gunstig, omdat een verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij omwonenden in een dergelijke situatie.

Geur

- Gezondheidseffecten: Geur kan leiden tot (ernstige) hinder en daarmee samenhangend klachten als misselijkheid, hoofdpijn, prikkeling van slijmvliezen, irritatie van ogen en neus en slaapproblemen en stressgerelateerde klachten.
- Advieswaarden voorgrondbelasting: Voor de voorgrondgeurbelasting sluit de GGD aan bij de onderbouwing van de bijlage 6-7 van de handreiking Wgv voor niet-concentratie gebied. Uitgaande van maximaal 12% gehinderden voor een woonkern en 20% gehinderden in het buitengebied komt dat overeen met 2 OU/m³ voor een woonkern en 5 OU/m³ voor het buitengebied. De GGD maakt hierbij geen onderscheid tussen concentratiegebied en niet-concentratiegebied omdat deze niet gezondheidkundig is onderbouwd.

- Advieswaarden achtergrondbelasting: Het RIVM concludeert dat het onderzoek van [REDACTED] et al. op dit moment het best beschikbare beeld van de relatie tussen achtergrondgeurbelasting van veehouderij en mate van (ernstige) geurhinder binnen het onderzoeksgebied van Noord-Brabant en Limburg geeft.⁸ De resultaten uit het onderzoek van [REDACTED] en het PRA onderzoek (waarop de Handreiking van bij de Wgv is gebaseerd) verschillen dusdanig, dat in het onderzoek van [REDACTED] e.a. gekeken is in hoeverre dit verklaard kan worden door een lager geurreductierendement van de luchtwassers dan waar aanvankelijk mee is gerekend.⁹ Dit onderzoek liet eenzelfde dosis respons relatie zien als het onderzoek van [REDACTED] et al. Daarom hanteert de GGD deze recentere relaties voor de gezondheidskundige beoordeling in plaats van de resultaten uit het PRA onderzoek dat bovendien op een veel kleinere onderzoekspopulatie is gebaseerd. Uitgaande van maximaal 12% geurgehinderden voor een woonkern en 20% voor het buitengebied, komt dat overeen met een achtergrondgeurbelasting van 5 OU/m³ voor een woonkern en 10 OU/m³ voor het buitengebied.¹⁰
- Voor dieren waarvoor geen wettelijke emissiefactor is vastgesteld, zoals jongvee, geldt dat die niet meegenomen worden in de berekening van de voor- en achtergrondgeurbelasting. Voor dergelijke dieren geldt een afstandscriterium. Door de GGD wordt hiervoor aangesloten bij de richtlijn zoals opgesteld door de VNG. Deze bedraagt minimaal 100 meter. Binnen deze afstand zouden geen geurgevoelige objecten moeten liggen.

Aanvraag:

- In onderstaande tabellen staan de berekende jaargemiddelde waarden van voor- en achtergrondgeurbelasting alsook de gezondheidskundige advieswaarden. Aangegeven wordt dat er sprake is van een emissiearmstalsysteem. Emissiepunt komt door geforceerde ventilatie centraal op het bedrijf. Aangegeven wordt dat er door de geforceerde ventilatie onderdruk geborgd is. Er wordt een verhoging aangebracht waardoor de uitstoot op 6,5 en 7,9 meter gaat plaatsvinden.

⁸ Oplegnotitie - Resultaten duidingsonderzoek en bouwstenen voor beleid & Bijlage rapport 'Verschillen tussen twee studies naar geurbelasting geurhinderrelaties nader onderzocht'. Te downloaden via <https://www.rivm.nl/resultaten-van-duidingsonderzoek-verschil-tussen-twee-geurhindercurves>

⁹ [Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen \(awgi.nl\)](https://www.awgi.nl/geurbelasting-en-geurhinder-van-veehouderijen)

¹⁰ Deze waarden wijken af van de waarden voor de achtergrondgeurbelasting uit de provinciale verordening (respectievelijk 20 en 10 OU/m³).

Voorgrondgeurbelasting

	Voorgrond geurbelasting Vergund (varkens)	Voorgrond geurbelasting Beoogd (vleeskuikens)	Gezondheidskundig advieswaarde
Boveneind 2 (voormalig bedrijf)*	0,9	1,6	5
Veldweg 1	2,3	4,6	5
Veldweg 3	1,8	3,9	5
Peelkanaalweg 3	0,5	1,1	5
Vredeweg 15	0,2	0,5	5
De Eik 12	0,3	0,7	2
Vredepeelweg 24 (voormalig bedrijf)*	0,5	1,0	5
Koehardstraat 2	0,4	0,7	5
Koehardstraat 6	0,3	0,6	5

*bron KRD, geraadpleegd april 2026

- In de tabel is de situatie weergegeven dat er in de beoogde situatie vleeskuikens worden gehouden. Dit is namelijk de situatie waarin de geuremissie en daarmee de belasting het hoogst is. Uit de berekening blijkt dat de voorgrondgeurbelasting in de beoogde situatie toeneemt ten opzichte van de situatie waarin er varkens worden gehouden. Wel blijft de voorgrondgeurbelasting onder de gezondheidskundige advieswaarde. Dit betekent dat het percentage geurgehinderden in het buitengebied op grond van de voorgrondgeurbelasting van het bedrijf aan de Boveneind 5 onder de 20% en in de woonkern onder de 12% blijft wanneer gerekend wordt met de wettelijke geuremissiefactor.
In het rapport "bijlage 2" wordt ook de situatie weergegeven dat er ouderdieren worden gehouden. Wanneer ouderdieren worden gehouden neemt de voorgrondgeurbelasting af ten opzichte van de vergunde situatie (varkens).

Opmerkingen:

- De geurbelasting is berekend op basis van een emissiefactor van 0,33 OU. Van vleeskuikens is bekend dat de laatste weken van de productiecyclus de geurbelasting aanzienlijk hoger ligt. Dit is verder niet met berekeningen inzichtelijk gemaakt. Daarom is het advies ook een berekening voor de geurbelasting in de laatste weken van de cyclus te maken, waarbij in plaats van de wettelijke geuremissiefactor van 0,33 gebruik is gemaakt van een geuremissiefactor van 0,82 en 1,02 OU/ dier.
- In de praktijk is er in beide situaties, dus zowel wanneer er vleeskuikens als ouderdieren worden gehouden, sprake van een toename van de voorgrondgeurbelasting voor de omwonenden omdat er op dit moment feitelijk geen dieren op de locatie worden gehouden (feitelijke voorgrondgeurbelasting is nul).

Achtergrondgeurbelasting (bron: excel bestand V-stacks gebied)

	achtergrond geurbelasting Vergund	achtergrond geurbelasting Beoogd (vleeskuikens)	Gezondheidskundig advieswaarde
Boveneind 2 (voormalig bedrijf)*	9,14	9,27	10
Veldweg 1	6,66	7,53	10
Veldweg 3	5,89	7,14	10
Peelkanaalweg 3	3,71	4,31	10
Vredeweg 15	18,78	19,98	10
De Eik 12	6,80	6,63	5
Vredepeelweg 24 (voormalig bedrijf)*	Nb	nb	10
Koehardstraat 2	9,97	9,90	10
Koehardstraat 6	8,10	8,05	10

- In het losse excelbestand staat de achtergrondgeurbelasting van diverse adressen weergegeven, zowel voor de aanwezigheid van varkens als vleeskuikens. In de doorgerekende situaties ligt de achtergrondgeurbelasting in de vergunde en beoogde situatie veelal in dezelfde orde van grootte. Het maximale verschil is 1,97 OU op de Hondsbeweg 6 (resp. 24,01 OU in de vergunde situatie en 25,98 OU in de beoogde situatie) .
- In de tabel hierboven wordt de achtergrondgeurbelasting weergegeven van de adressen waarvan ook de voorgrondgeurbelasting bekend is. Hieruit blijkt dat de achtergrondgeurbelasting op de locatie waar ook de voorgrondgeurbelasting van bekend is, het meest toeneemt in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie op de woning aan de Veldweg 3. Op deze locatie wordt de gezondheidskundige advieswaarde niet overschreden. Dit geldt echter bijv. niet voor de Vredeweg 15. Op de Vredeweg 15 wordt de hoogste achtergrondgeurbelasting berekend op de woningen waarvan ook de voorgrondgeurbelasting ten gevolge van de Boveneind 5 bekend is. Deze wordt met name door andere veehouderijen bepaald; de voorgrondgeurbelasting ten gevolge van de veehouderij aan de Boveneind 5/ 5a is laag.
- Uit de berekeningen zoals weergegeven in het los aangeleverde excelbestand blijkt dat de achtergrondgeurbelasting op meerdere van de doorgerekende locaties de gezondheidskundige advieswaarde overschrijdt, met name rond de Kerkstraat (van deze locaties is de voorgrondgeurbelasting niet bekend bij de GGD). De hoogste achtergrondgeurbelasting wordt berekend op de woning aan de Kerkstraat 76. Hier verandert de achtergrondgeurbelasting in de beoogde situatie nauwelijks ten opzichte van de vergunde situatie (38,66 OU vergund, 38,22 OU beoogd). Dit betekent dat in het buitengebied het percentage geurgehinderden wanneer de geurbelasting hoger is dan 10 OU boven de 20% ligt en in de woonkern, wanneer de geurbelasting hoger is dan 5 OU, boven de 12% op basis van de onderzoeken van [REDACTED] et al.

Opmerking:

- Zoals bij de voorgrondgeurbelasting aangegeven onderschat de wettelijke geuremissiefactor van vleeskuikens (0,33 OU/dier) de daadwerkelijke geuremissie aan het eind van de cyclus. Daarom is het advies ook een berekening te maken voor de achtergrondgeurbelasting en het

daarmee samenhangend percentage geurgehinderden met een emissiefactor van 0,82 OU/dier en 1,02 OU/dier.

- Verder geldt dat de achtergrondgeurbelasting in de praktijk op een aantal adressen waarschijnlijk lager ligt dan berekend omdat er op de locatie Boveneind 5 geen dieren worden gehouden. Dit is echter niet inzichtelijk gemaakt.

Fijnstof

Gezondheidseffecten: Blootstelling aan fijnstof (PM_{2,5}-PM₁₀) kan leiden tot luchtwegklachten, acute klachten van ogen, neus en bovenste luchtwegen, verminderde longfunctie, hart- en vaatziekten en vervroegde sterfte.

Advieswaarden fijnstof: Ook onder de milieukwaliteitsnormen voor fijnstof worden gezondheidseffecten gevonden. Omdat op het laagst onderzochte fijn stofniveau nog steeds gezondheidseffecten zijn gevonden, gaat de WHO ervan uit dat er geen 'veilige' concentratie is waaronder geen effecten optreden. De GGD concludeert dat fijnstof concentraties zoveel als redelijkerwijs mogelijk omlaag gebracht zou moeten worden. Voor beleid beveelt de GGD de gezondheidkundige advieswaarden aan van 20 µg/m³ jaargemiddelde PM₁₀ concentratie en 10 µg/m³ jaargemiddelde PM_{2.5} concentratie. De WHO is recent gekomen met een verdere aanscherping van deze gezondheidkundige advieswaarden.

Advies emissies: Naast het fijnstof dat direct afkomstig is uit de stallen, vindt vorming van secundair fijnstof plaats doordat het vrijkomende ammoniak uit de stallen reageert met andere stoffen in de lucht. Uit het VGO onderzoek blijkt dat de longfunctie lager is bij mensen wanneer de concentratie ammoniak in de lucht hoog is. Vandaar dat de GGD adviseert om ook te streven naar een lagere emissie van ammoniak en fijnstof.

Aanvraag:

	Vergund varkens	Beoogd (vleeskuikens)	Beoogd ouderdieren
Ammoniak (kg/jaar)	488,9	1783,53	3736,43
Fijn stof PM ₁₀ (kg/jaar)	33,6	1.289,2	770,1

- De fijnstof emissie neemt aanzienlijk toe in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie. De toename is het grootst in de situatie dat er vleeskuikens worden gehouden. Eveneens neemt de ammoniak emissie toe ten opzichte van de vergunde situatie. De toename is dan het grootst wanneer er ouderdieren worden gehouden. In de praktijk is de feitelijke toename van zowel fijnstof als ammoniak nog groter omdat er op dit moment geen dieren worden gehouden op de locatie Boveneind 5.
- een toename van de emissie van fijnstof en ammoniak is vanuit gezondheid bezien ongunstig, omdat het bijdraagt aan de fijnstofdeken die boven Nederland hangt.
- De totale fijnstofconcentratie op de hoogste belaste gevoelige bestemming bedraagt in de vergunde situatie met varkens 14,57 µg/m³ (Vredepeel 15) en in de beoogde situatie 14,85 µg/m³ (Boveneind 3). De gezondheidkundige advieswaarde van de WHO wordt in de vergunde en beoogde situatie net niet overschreden, al is er wel sprake van een beperkte toename van de concentratie PM₁₀ in de beoogde situatie op de meest nabijgelegen gevoelige bestemmingen. Een toename van de concentratie fijnstof is vanuit gezondheid bezien altijd ongunstig.

Endotoxine

- Gezondheidseffecten: Endotoxinen kunnen via inademing luchtwegklachten, acute en chronische longfunctieveranderingen, ontstekingsreacties en niet allergische astma en COPD veroorzaken. De

Gezondheidsraad ziet endotoxine als een goede indicator voor de blootstelling van omwonenden aan stoffen uit stallen die een negatieve invloed hebben op de luchtwegen.

- Advieswaarden endotoxinen: De Gezondheidsraad leidde in 2012 een gezondheidkundige advieswaarde voor de algemene bevolking af van 30 EU/m³ endotoxinen. Op basis van de handreiking endotoxine¹¹, is aan de hand van de fijn stof emissie de afstand berekend waarbinnen naar verwachting de gezondheidkundige advieswaarde voor 4-uurs blootstelling aan endotoxine (30 EU/m³) wordt overschreden.

Aanvraag:

- Voor de beoogde situatie is de endotoxine richtafstand berekend. Uit de berekening op basis van de fijnstofemissie blijkt dat de endotoxinerichtafstand 220 meter bedraagt. De afstand tot de gevoelige bestemming aan de Boveneind 3 is groter, namelijk 390 meter. Dit betekent dat omwonenden geen verhoogd gezondheidsrisico lopen door de blootstelling aan endotoxine afkomstig van deze individuele pluimveehouderij. Wel is er mogelijk sprake van cumulatie van de blootstelling aan endotoxinen. Op dit moment is dit nog niet te berekenen. Er wordt gewerkt aan een update van de handreiking. Daarmee wordt het wel mogelijk inzicht te krijgen in de cumulatie.
- Voor de vergunde situatie geldt dat er evenmin een woning is gelegen binnen de endotoxinerichtafstand behorende bij de situatie dat er varkens op de locatie Boveneind 5 worden gehouden.

Zoönosen

Gezondheidseffecten: Een zoönose is een infectieziekte die van dier op mens kan overgaan. Afhankelijk van het type infectie variëren de gezondheidseffecten.

Kwalitatieve beoordeling: Door het ontbreken van kwantitatieve normen is voor zoönosen een kwalitatieve beoordeling gemaakt van de ontwikkeling en mogelijke maatregelen.

De volgende aandachtspunten volgen uit de aangeleverde informatie:

- Er wordt in de beoogde situatie bedrijfsmatig 1 diersoort gehouden (vleeskuikens).
- Vleeskuikens worden in dichte stallen gehuisvest. Diergroepen worden gescheiden gehouden. Er wordt gewerkt volgens het all-in all out principe op bedrijfsniveau. Tussen de cycli is een hygiënische leegstand van het totale bedrijf. Er is geen toegang mogelijk zonder gebruik te maken van de hygiënesluis. Na douchen is bedrijfskleding verplicht. De stallen hebben matjes of emmer/bak met ontsmetting bij binnenkomst.
- Een spoelplaats is aanwezig.
- Er is geen aparte plaats voor zieke dieren. Wel is er contact met een dierenarts; er vindt maandelijks overleg plaats. Er is een behandelplan aanwezig dat opgesteld is samen met de dierenarts.
- Er is sprake van IKB-registratie.
- Er is nog geen GB keurmerk certificering. Aangegeven wordt dat dit wordt overwogen.
- De pluimveehouder wordt nog niet gevaccineerd tegen influenza; dit wordt wel overwogen.
- Er is contract met een bestrijdingsbedrijf.
- De toename van het aantal gehouden stuks pluimvee kan een toename van het risico op ziekte betekenen. Een (dier)ziekte kan zich sneller verspreiden onder een grotere veestapel. Om het

¹¹ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0. Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid 25 november 2016.

risico te verkleinen is het extra belangrijk om hygiënemaatregelen goed toe te passen en een regelmatige begeleiding van een dierenarts om de gezondheidsstatus van de dieren te monitoren.

Dialogoog en klachtenafhandeling

- Er is een formele dialoog gehouden.
- De ondernemer is aanspreekpunt bij klachten.

Transport en landschappelijke inpassing:

- Transportbewegingen van en naar het bedrijf kunnen een negatief effect hebben op de omgeving door middel van geluid, geur, het risico op ongevallen en de uitstoot van fijnstof.
- het vrachtverkeer via een route buiten de bebouwde kom rijden.
- het aantal vervoersbewegingen tussen 23:00 en 07:00 uur bedraagt: 4 personenauto's, 2 bestelauto's en 2 tractoren. Tussen 19:00 en 23:00 uur vindt eenzelfde aantal transportbewegingen plaats. Van 07-19:00 uur vinden iets meer transportbewegingen plaats. Het advies is om zoveel mogelijk transportbewegingen in de dagperiode te laten plaatsvinden. Dit in verband met het hiermee samenhangende geluidsproductie.
- Landschappelijke inpassing heeft een directe relatie met gezondheid. Bomen en struiken hebben een positief effect op gezondheid door de invloed op geluid en het minder optreden van geluidhinder. De hoeveelheid groen in de woonomgeving hangt samen met de ervaren gezondheid van bewoners. Wees echter bedacht op bijkomende negatieve effecten, welke kunnen worden veroorzaakt door pollen en schimmelsporen afkomstig van bomen. Deze stoffen kunnen de gezondheid van allergische en/of astmatische personen negatief beïnvloeden. Een goede landschappelijke inpassing kan leiden tot minder weerstand tegen een ontwikkeling.